

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet Ökat skydd och stärkt reglering på den omreglerade spelmarknaden (SOU 2020:77)

Fi 2021/00300

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. I detta remissyttrande yttrar sig Konkurrensverket om utredningens förslag och bedömningar som berör Konkurrensverkets uppdrag.

Sammanfattning

Utredningens uppdrag har varit att utreda vissa centrala marknadsfrågor vid omregleringen av spelmarknaden samt, enligt tilläggsdirektiv, vissa frågor avseende marknadsföringen av spel. Del av uppdraget har redovisats genom delbetänkandet Hästnäringens finansiering på den omreglerade spelmarknaden, (SOU 2020:64). Utredningen tar i sitt huvudbetänkande upp marknadsfrågor, åtgärder för att minska skadeverkningar av spel samt andra åtgärder som kan stärka omregleringen.

Konkurrensverket tillstyrker utredningens bedömning att det i nuläget inte är nödvändigt för ägaren att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att Svenska Spels omstrukturering ska vara förenlig med gällande rätt. Konkurrensverket anser dock att det finns starka skäl att fortsatt granska hur Svenska spel har anpassat sig till den nya marknadssituationen och att granska koncernens användning av gemensamma resurser i verksamhet som drivs i konkurrens med andra aktörer. Detta skulle ge möjlighet att identifiera eventuella behov av förändringar för att säkerställa konkurrensneutralitet mellan olika spelbolag.

Konkurrensverket avstyrker utredningens förslag om att tillstånd ska krävas för den som tillverkar, tillhandahåller, installerar eller ändrar spelprogramvara för vadållning online och kommersiellt onlinespel.

Utredningen föreslår att Spelinspektionen i samråd med Folkhälsomyndigheten ska få i uppdrag att utarbeta en riskklassificering av olika spelformer, vilket Konkurrensverket anser rimligt.

Konkurrensverket avstyrker utredningens förslag att en bestämmelse bör införas i spellagen (2018:1138) som förbjuder reklam för spel på värdeautomater, land-baserat kasinospel och kommersiellt onlinespel via tv-sändningar, beställtv, sökbar text-tv, ljudradiosändningar, beställradio och videodelningsplattformar mellan kl. 06.00–21.00.

Konkurrensverket avstyrker utredningens förslag att det reklamförbud som utredningen föreslår ska införas ska kunna sanktioneras med marknadsstörningsavgift.

Utredningen föreslår att licens- och tillståndshavare enligt spellagen ska vara skyldiga att på begäran av spelmyndigheten lämna uppgifter om utvecklingen på spelmarknaden och att en ny lag om uppgiftsskyldighet på spelområdet därmed ska inrättas. Konkurrensverket har inga invändningar mot förslagen.

Konkurrensverket har inte några invändningar mot förslaget att Spelinspektionen ska få ökad möjlighet kring flexibilitet i de tekniska kraven som krävs för att beviljas licens för till exempel allmännyttig lotteriverksamhet genom att meddela föreskrifter om undantag från det bedömningsförfarande som avses i 16 kap. 3 § spellagen.

Konkurrensverket kan inte ställa sig bakom förslaget att licenshavare enligt 6 kap. spellagen (allmännyttig ideell verksamhet) ska undantas från begränsningen i spellagen som föreskriver att bonus endast får erbjudas eller lämnas vid det första speltillfället på något av licenshavarens spel.

5. Svenska Spels anpassning till den nya marknadssituationen

Utredningen har haft i uppdrag att analysera hur Svenska Spel strukturerat om sin verksamhet med anledning av omregleringen av spelmarknaden och överväga om ytterligare åtgärder krävs för att tillgodose de krav som följer av den nya regleringen. Utredarens bedömning är att det inte är nödvändigt i nuläget vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att Svenska Spels omstrukturering ska vara förenlig med gällande rätt.

Konkurrensverket har i ett ärende analyserat Svenska Spels ställning på den svenska spelmarknaden (Konkurrensverkets dnr 128/2019). Konkurrensverkets utredning baserades på reglerna om missbruk av dominerande ställning och konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och fokuserade framför allt på eventuella konkurrensproblem förknippade med Svenska Spels användning av varumärken vid marknadsföring av spel på konkurrensutsatta områden och samordningsfördelar med de delar av Svenska Spels verksamhet som bedrivs

med ensamrätt. I utredningen framkom bland annat att Svenska Spels kostnader för investeringar i huvudvarumärket till stor del belastar området med licens förbehållen staten till förmån för det konkurrensutsatta området. Ärendet avskrevs med motiveringen att de rådande marknadsförhållandena minskar risken att konkurrensen ska skadas.

Utredningen noterar att Konkurrensverkets beslut förvisso inte utgör ett konstaterande av att Svenska Spels agerande är förenligt med det konkurrensrättsliga regelverket. Däremot har Konkurrensverket vid granskning av marknadsförhållandena och omständigheterna i det enskilda fallet kommit fram till att det i nuläget inte finns tillräckligt starka indikationer på att förfarandet skulle strida mot det konkurrensrättsliga regelverket för att granska ärendet vidare, trots vissa indikationer om snedvridning.

Utredningen konstaterar också, i likhet med Konkurrensverket, att det verkar som att konkurrenter till Svenska Spel har kunnat etablera sig väl på den omreglerade marknaden. Mot bakgrund av detta menar utredningen att det inte är nödvändigt i nuläget att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att Svenska Spels omstrukturering ska vara förenlig med gällande rätt. Detta då det dels har gått kort tid sedan Konkurrensverkets beslut meddelades, dels då det inte framkommit något som tyder på att marknadsförhållandena skulle ha förändrats i någon avgörande aspekt sedan dess. Konkurrensverket tillstyrker utredningens bedömning att det i nuläget inte är nödvändigt för ägaren att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att Svenska Spels omstrukturering ska vara förenlig med gällande rätt men anser att det finns starka skäl att fortsatt granska hur Svenska Spel har anpassat sig till den nya marknadssituationen.

I avskrivningsbeslutet i det nämnda ärendet påpekar Konkurrensverket att det i uppföljningar av konkurrensneutraliteten på den omreglerade spelmarknaden finns skäl att granska koncernens användning av gemensamma resurser såsom huvudvarumärket och hur sådana gemensamma resurser prissatts utifrån kostnader och marknadsvärde. Utredningen delar den bedömningen och menar att det finns skäl att fortsatt följa utvecklingen på spelmarknaden i konkurrens hänseende, då omregleringens effekter på konkurrensen kan vara fördröjda, bland annat genom Statskontorets årliga uppföljning.

Konkurrensverket vill i sammanhanget framhålla att det faktum att Konkurrensverket inte ingripit med stöd av konkurrenslagen i ett visst ärende inte behöver innebära att det föreligger konkurrensneutralitet. Med tanke på de möjliga problem med konkurrensneutraliteten som Konkurrensverket har uppmärksammat, anser Konkurrensverket att det finns starka skäl att, utöver att följa utvecklingen på marknaden, också följa upp och granska Svenska Spels anpassning till den nya marknadssituationen och deras användande av gemensamma resurser ur ett konkurrensperspektiv.

6. Idrottens finansiering

Utredningens bedömning är att varken en reglerad marknadsavgift eller ett särskilt upphovsrättsliknande skydd för idrotten är lämpligt att införa för att ersätta idrottsrörelsen för att idrott används som spelobjekt. Från utredningens bedömning framgår att de intäkter som skulle komma svensk idrott till gagn genom införandet av en marknadsavgift skulle vara mycket låga.

Utredningen drar slutsatsen att det finns en överhängande risk att införandet av en marknadsavgift för inhemsk idrott skulle göra vadhållning på inhemskt sportspel dyrare än annan vadhållning. Utredningen bedömer inte heller att en svensk modell med särskilda lagreglerade upphovsrättsliknande rättigheter som även skulle kunna omfatta spel på idrott i andra länder är lämpligt då det skulle innebära ökad administrativ börda för spelbranschen och dessutom inte heller gagna svensk idrott.

När det gäller utredningens resonemang noterar Konkurrensverket att en marknadsavgift inte per automatik behöver innebära en nackdel för svensk idrott om avgiften omfattar spel på all idrott i Sverige, oavsett i vilket land idrotten utövas.

7. Åtgärder för att stänga ute olicensierat spel

7.3.1 Behovet av ytterligare åtgärder

Utredningen bedömer att spellagen bör kompletteras med ytterligare verktyg för att stänga ute olicensierat spel, men bedömer samtidigt att möjlighet till så kallad IP-blockering inte bör införas.

Konkurrensverket konstaterar att regelefterlevnad är viktigt för en effektiv och väl fungerande konkurrens och stödjer den nya spelregleringens utgångspunkt att alla som agerar på den svenska spelmarknaden ska ha licens, och att aktörer utan licens ska stängas ute. Konkurrensverket instämmer också i utredningens slutsats att detta bidrar till att skydda licenshavare från otillbörlig konkurrens, vilket annars riskerar att snedvrider konkurrensen på marknaden. Konkurrensverket delar även utredningens bedömning att införandet av IP-blockering riskerar att begränsa eller förhindra tillgången till även annan information än den som åtgärden avser, och därmed inskränka yttrandefriheten på ett sätt som kan strida mot våra grundlagar. Konkurrensverket konstaterar därmed att IP-blockering skulle innebära en långtgående åtgärd och har därmed inga invändningar mot utredningens bedömning.

7.4 Tillstånd för spelprogramvara

Utredning föreslår att tillstånd ska krävas för den som tillverkar, tillhandahåller, installerar eller ändrar spelprogramvara för vadhållning online och kommersiellt onlinespel. Vidare menar utredningen att en tillståndshavare inte får tillverka, tillhandahålla, installera eller ändra spelprogramvara åt någon som saknar nödvändig licens enligt spellagen. Licenshavare ska också se till att spelprogramvaran

som används är tillverkad, tillhandahållen, installerad och ändrad av en leverantör som har tillstånd för detta.

Konkurrensverket konstaterar att regelefterlevnad är viktigt för en väl fungerande konkurrens. Gällande tillstånd för spelprogramvara påpekar utredningen visserligen att alltför betungande krav riskerar att driva underleverantörer från den svenska marknaden, och därmed ha en negativ inverkan på kanaliseringen. Konkurrensverket gör bedömningen att förslaget att införa licenser för underleverantörer av spelprogramvara som sådant riskerar just detta genom att avgränsa marknaden till Sverige. Vidare kan detta skapa hinder för framtida etablering av nya underleverantörer på marknaden, vilket kan motverka en effektiv konkurrens.

Utifrån ovan nämnda skäl menar Konkurrensverket att förslaget är för långtgående på ett sätt som inte står i proportion till målet, det vill säga att stänga ut olicensierade aktörer från den svenska marknaden. Konkurrensverket avstyrker därmed utredningens förslag om tillstånd för spelprogramvara. Konkurrensverket anser i stället att huvudansvaret även i fortsättningen bör ligga på de licensierade spelbolagen, och inte på underleverantörer av spelprogramvara.

7.5 Främjandeförbud

Utredningen föreslår att det ska vara förbjudet att i yrkesmässig verksamhet eller annars i förvärvssyfte främja deltagande i spel som tillhandahålls utan nödvändig licens. Konkurrensverket anser att förslaget kan främja regelefterlevnad och väl fungerande konkurrens på marknaden och har inga invändningar mot det.

7.6 Förbud mot reklam för olicensierat spel i utländska sändningar och på videodelningsplattformar

Det föreslås i utredningen att förbudet i spellagen mot att sända reklam för spel som tillhandahålls av någon som saknar nödvändig licens ska utvidgas till att gälla även för utlandsbaserade medietjänstleverantörer och sådan reklam som tillhandahålls av en leverantör av en videodelningsplattform före, under eller efter användargenererade videor eller tv-program.

Konkurrensverket har inga invändningar mot förslaget. För att främja rättvis och väl fungerande konkurrens på den svenska spelmarknaden är det visserligen rimligt att även utlandsbaserade medietjänstleverantörer och videodelningsplattformslieferantörer inkluderas i förbudet som regleras i spellagen. Däremot noterar Konkurrensverket att det kan finnas utmaningar gällande avgränsningar vilket gör att det kan vara svårt att upprätthålla det föreslagna förbudet i praktiken.

8. Riskklassificering av spel

Utredningen föreslår att Spelinspektionen i samråd med Folkhälsomyndigheten ska få i uppdrag att utarbeta en riskklassificering av olika spelformer. Konkurrensverket menar att det får anses rimligt, och i linje med lagstiftarens

intentioner, att göra åtskillnad mellan mer riskfyllda spelformer och mindre riskfyllda spelformer. Däremot menar Konkurrensverket, då utredningen föreslår att detta ska ligga till grund för de regler som rör marknadsföring (9.9.1), att det i detta arbete även bör tas i beaktande hur aktörer som tillhandahåller flertalet olika spel, i olika riskklasser, kommer att hanteras. Det kan annars uppstå praktiska problem i genomförbarheten, där aktörer som tillhandahåller flertalet olika spel i olika riskklasser får marknadsföra sitt varumärke i högre utsträckning än aktörer som endast tillhandahåller ett eller flera spel inom samma (högre) riskklass. Detta kan riskera att leda till snedvridning av konkurrensen. Förslaget kring en riskklassificering bör därför analyseras vidare ur flera olika perspektiv, och bland annat hur utbytbara olika spelformer är mot varandra för att bedöma hur en riskklassificering påverkar konkurrensen mellan aktörer som är verk-samma inom en eller flera olika spelformer.

9. Ytterligare begränsningar av marknadsföring av spel och en effektivare tillsyn

9.9.1 Riskklassificering av spel bör få genomslag vid regleringen av marknadsföring av spel

I kapitel åtta föreslår utredningen att Spelinspektionen ska få i uppdrag att ta fram en modell för riskklassificering av olika spelformer. Mot bakgrund av detta anser utredningen att riskklassificering av spel bör få genomslag vid regleringen av marknadsföring av spel. Utredningens förslag och bedömningar presenteras nedan.

9.9.2 Bör ett krav på särskild måttfullhet införas?

Utredningen bedömer att kravet på att marknadsföringen av spel ska vara måttfull inte ska ändras till ett krav på särskild måttfullhet. Utredningen gör bedömningen att det i nuläget är mer angeläget att fler tillsynsärenden gällande måttfullhetskravet drivs till domstol för att utveckla praxis. Konkurrensverket har inga invändningar mot utredningens bedömning, utan anser att behovet av ett förtydligande kring måttfullhetskraven genom domstolspraxis kan bidra till minskad osäkerhet gällande måttfullhetskravet, vilken i sin tur kan bidra till en mer effektiv och väl fungerande tillsyn.

Utredningen menar också att om regeringen skulle göra en annan bedömning i frågan om att skärpa spellagens måttfullhetskrav till särskild måttfullhet, förordar utredningen att en sådan skärpning enbart ska gälla spel med hög risk, i linje med utgångspunkter i avsnitt 9.9.3. Konkurrensverket menar att det får anses vara rimligt att göra skillnad mellan olika riskfyllda spelformer men att det, som framhållits i avsnitt åtta, kan finnas vissa konkurrensproblem förknippade med genomförbarheten av en sådan riskklassificering.

9.9.3 Begränsning av omfattningen av marknadsföring av vissa spelprodukter i särskilt påträngande medier

Utredningen föreslår att en bestämmelse bör införas i spellagen som förbjuder reklam för spel på värdeautomater, landbaserat kasinospel och kommersiellt onlinespel via tv-sändningar, beställtv, sökbar text-tv, ljudradiosändningar, beställradio och videodelningsplattformar mellan kl. 06.00–21.00. Detta med det primära syftet att skydda barn och ungdomar. En sådan reglering skulle också bli mer teknikneutral och konkurrensrättsligt neutral för mediemarknadens aktörer och skulle därtill ge ett mer enhetligt konsumentskydd, enligt utredningen.

Konkurrensverket noterar att utredningens förslag förvisso inte innebär ett totalförbud mot spelreklam i de medier som bestämmelsen tar sikte på, men anser trots detta att förslaget innebär en långtgående åtgärd på marknaden och en inskränkning av både näringsfriheten och yttrandefriheten. Som utgångspunkt väger yttrandefriheten tungt och nyttan med eventuella inskränkningar i denna måste alltid balanseras mot de risker det kan innebära.

Utredningen menar att förbudet bör gälla den tid då barn och unga i huvudsak tittar på tv eller lyssnar på radio, och föreslår mot den bakgrunden att begränsningen ska gälla mellan kl. 06.00–21.00. Enligt Konkurrensverkets uppfattning går det inte att utifrån utredningens analys avgöra huruvida barn och ungdomar faktiskt tittar på tv och lyssnar på radio som mest mellan just kl. 06.00–21.00. Vidare konstaterar också utredningen att, i takt med att medievanorna har förändrats, allt större del av annonseringen i dag sker i digitala kanaler. Detta gäller även för barn och unga, som i allt högre grad konsumerar digitala medier jämfört med traditionella medier. Förslaget omfattar visserligen videodelningsplattformar och podcasts, men inte övriga digitala kanaler och sociala nätverksplattformar där barn och unga spenderar mycket tid och där annonsering förekommer. Konkurrensverket menar att det därför finns en påtaglig risk att en begränsning av reklam i de föreslagna medierna inte uppfyller det angivna syftet. Det är också svårt för Konkurrensverket att förstå vilka avväganden som ligger till grund för bedömningen av vilka kanaler och tider som ska omfattas av begränsningen. Mot bakgrund av detta har Konkurrensverket svårt att instämma i bedömningen att förslaget är ändamålsenligt.

Förbudet föreslås omfatta de mest riskfyllda spelformerna, såsom värdeautomater, landbaserat kasinospel och kommersiellt onlinespel. Som ovan noterat är det visserligen rimligt att göra skillnad mellan mer riskfyllda och mindre riskfyllda spelformer, men samtidigt ser Konkurrensverket stora risker i att förslaget kan orsaka en snedvridning av konkurrensen. Som förslaget är utformat får aktörer ändå göra reklam för mindre riskfyllda spelformer och/eller sitt varumärke i radio, tv och videodelningsplattformar mellan kl. 06.00–21.00. Konkurrensverket menar att även om dessa aktörer inte får göra reklam för de mest riskfyllda spelformerna får de ändå exponering av sitt varumärke.

Sammanfattningsvis anser Konkurrensverket att förslaget innebär en långtgående åtgärd på marknaden som inte är ändamålsenlig och avstyrker det därför.

9.12.3 Bör någon bestämmelse i 15 kap. spellagen kunna sanktioneras med marknadsstörningsavgift?

Utredningen bedömer att regeln om måttfullhet inte anses vara tillräckligt tydlig för att avgiftssanktionera, trots att en överträdelse av måttfullhetskraven förvisso är en allvarlig överträdelse. Utredningen föreslår att överträdelser av förbudet mot att skicka direktreklam till avstängda spelare respektive den begränsning som utredningen föreslår ska införas gällande spelreklam i särskilt påträngande medier ska kunna sanktioneras med marknadsstörningsavgift. Utredningen menar att forskning har visat att det är personer inom gruppen avstängda spelare som påverkas särskilt negativt av spelreklam.

Konkurrensverket har inga invändningar mot utredningens bedömning att överträdelser av bestämmelsen om måttfull marknadsföring inte ska kunna sanktioneras med marknadsstörningsavgift och inte heller mot förslaget att överträdelser av förbudet mot att skicka direktreklam till avstängda spelare ska kunna sanktioneras med marknadsstörningsavgift, givet att det är utformat på ett likabehandlande sätt. Sanktioner är en viktig del för att säkerställa väl fungerande marknader där aktörerna följer tillämpliga regler och lagar.

Som framgått ovan avstyrker Konkurrensverket utredningens förslag om att införa en begränsning av spelreklam i särskilt påträngande medier mellan kl. 06.00-21.00. De brister som ligger till grund för avstyrkandet gör att Konkurrensverket inte heller, om begränsningen ändå införs, ställer sig bakom förslaget att överträdelser av begränsningen ska kunna sanktioneras med marknadsstörningsavgift. Konkurrensverket avstyrker därför förslaget.

10. Värdeautomater

Regeringen införde under våren 2020 till följd av de särskilda risker som följer spridningen av Covid-19 en tillfällig reglering som bland annat innebär att den högsta förlustgränsen vid spel på värdeautomater ska vara 5 000 kronor per vecka. Utredningen föreslår att den tillfälliga regleringen görs permanent och föreslår att förlustgränsen vid spel på statliga värdeautomater på andra platser än på ett kasino ska få uppgå till högst 5 000 kronor per vecka. Vidare bedömer utredningen att regeringen bör följa upp och utvärdera effekterna av förlustgränsen efter en viss tid för att kunna ta ställning till om gränsen bör sänkas. Spelinspektionen bör ges i uppdrag att utreda om licensgivningen för spel på värdeautomater på andra platser än ett kasino samt landbaserat kommersiellt spel bör justeras för att minska den administrativa bördan.

Konkurrensverket har inga synpunkter på förslaget att förlustgränsen på statliga värdeautomater på andra platser än kasinon får uppgå till högst 5 000 kronor per vecka. Då förslaget endast gäller en begränsning av verksamhet där staten har

monopol bedöms förslaget inte ha någon negativ inverkan på konkurrensen mellan företag på den öppna spelmarknaden. Konkurrensverket har inte heller några invändningar mot bedömningen att regeringen bör följa upp och utvärdera effekterna av förslaget.

13. Ökade möjligheter att följa utvecklingen på spelmarknaden

13.5.1 En ny uppgiftsskyldighet i fråga om utvecklingen på Spelmarknaden

Utredningen föreslår att licens- och tillståndshavare ska vara skyldiga att på begäran av Spelinspektionen lämna uppgifter om utvecklingen på spelmarknaden. Vidare konstaterar utredningen att det i dagsläget finns brister i tillgången till information om spelmarknaden. Spelinspektionen kan förvisso be licensinnehavare att lämna uppgifter för statistikändamål. Detta bygger dock på frivillighet, vilket Spelinspektionen menar riskerar leda till kunskapsluckor och brister i de insamlade uppgifterna. Utredningen gör därför bedömningen att Spelinspektionens möjlighet att begära in uppgifter från licens- och tillståndshavare bör utvidgas.

Konkurrensverket ser positivt på en utökad möjlighet för Spelinspektionen att följa utvecklingen på spelmarknaden och har inga invändningar mot utredningens förslag att licens- och tillståndshavare enligt spellagen ska vara skyldiga att på begäran av spelmyndigheten lämna uppgifter om utvecklingen på spelmarknaden.

13.5.2 En ny lag om uppgiftsskyldighet i fråga om utvecklingen på spelmarknaden

Utredningen föreslår att uppgiftsskyldigheten som omnämns i föregående avsnitt ska regleras i egen lag och kopplas till Spelinspektionens uppgift att följa och informera om utvecklingen på spelmarknaden samt att en ny lag om uppgiftsskyldighet i fråga om utvecklingen på spelmarknaden därmed ska inrättas.

Konkurrensverket ställer sig positivt till utredningens förslag och noterar att utredningen föreslår en ny lag likt den reglering som finns på konkurrensområdet genom lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads och konkurrensförhållanden. Konkurrensverket har goda erfarenheter av uppgiftsskyldigheten och har tillämpat lagen för att begära in uppgifter om marknads- och konkurrensförhållanden i ett flertal fall. Vissa svårigheter har dock noterats av Konkurrensverket gällande att begära in uppgifter från multinationella bolag med sin hemvist utanför Sverige. Då lagen endast gäller i Sverige kan i förekommande fall endast svenska bolag åläggas att inkomma med information, vilket skapar svårigheter då informationen oftast finns hos ett utländskt moderbolag. Konkurrensverket befarar att liknande problem kan uppstå på spelmarknaden, där flertalet licensierade spelbolag på den svenska marknaden har sin hemvist utanför Sverige.

13.5.3 Uppgiftsskyldighetens räckvidd

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten syftar till att möjliggöra för Spelinspektionen att på en aggregerad nivå följa utvecklingen på spelmarknaden. För att uppnå detta föreslår utredningen att uppgiftsskyldigheten ska avgränsas till att gälla för uppgifter om spelets omfattning. Uppgifter som inte kan kopplas till spelets omfattning, till exempel uppgifter om licenshavares verksamhet eller licenshavarens organisation ska inte omfattas.

Konkurrensverket har inga invändningar mot utredningens förslag. Det är rimligt att en avgränsning av vilka uppgifter som omfattas av lagen finns på plats, för att säkerställa proportionalitet och förutsägbarhet i tillämpningen för de bolag som är verksamma på marknaden.

13.5.4 Förelägganden och bemyndigande

Enligt utredningens förslag kring uppgiftsskyldighet ska spelmyndigheten ha rätt att förelägga en licens- eller tillståndshavare att tillhandahålla uppgifter. Utredningen föreslår att spelmyndighetens förelägganden ska få förenas med vite, i likhet med lagen om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden. Den lagen ger Konkurrensverket möjlighet att förena förelägganden med vite och är, som också framgått ovan, ett viktigt verktyg för myndighetens tillsynsuppdrag. Förelägganden om uppgiftslämnande ska gälla omedelbart om något annat inte bestäms. Spelinspektionen ska ges rätt att meddela föreskrifter om vilka uppgifter eller handlingar som en licens- eller tillståndshavare ska lämna till myndigheten och om villkoren för inlämnandet. Konkurrensverket tillstyrker förslaget.

13.5.7 Spelinspektionens uppgift förtydligas

Utredningen föreslår att Spelinspektionens uppdrag att informera om utvecklingen på spelmarknaden ska utvidgas till att inte enbart gälla gentemot regeringen. Detta då det finns flera andra myndigheter och även andra aktörer som är beroende av uppgifter från Spelinspektionen. Det kan exempelvis handla om regeringen, Statskontoret, Folkhälsomyndigheten och forskare menar utredningen. Utredningen noterar att samverkan med andra myndigheter och aktörer är något som i praktiken redan förekommer, men att det i dagsläget inte fullt återspeglas i Spelinspektionens instruktion.

Konkurrensverket har inga invändningar mot utredningens förslag. Vidare menar Konkurrensverket att det även kan vara fördelaktigt för både Konkurrensverkets konkurrensfrämjande och tillsynsuppdrag att vid behov kunna ta del av Spelinspektionens uppgifter om spelmarknadens utveckling.

14. Ökad flexibilitet i de tekniska kraven

Utredningen föreslår att spelmyndigheten ska få meddela föreskrifter om undantag från det bedömningsförfarande som avses i 16 kap. 3 § spellagen och i så fall

föreskriva vilka andra bedömningsförfaranden som i stället ska gälla. Förslag som syftar till att ge Spelinspektionen möjlighet att öka flexibilitet i tekniska kraven som krävs för att beviljas licens för till exempel lotteriverksamhet.

Konkurrensverket har i ett tillsynsärende analyserat utbytbarheten mellan olika lotterier och andra spelformer (Konkurrensverkets dnr 263/2013). Slutsatsen av utredningsarbetet är att vissa lotterier vänder sig till en avgränsad del av lotteri-marknaden. Frågan om ökad flexibilitet i de tekniska kraven förefaller ur detta perspektiv ha mindre betydelse för konkurrensen eftersom olika spel inte nödvändigtvis är utbytbara ur ett konkurrensrättsligt perspektiv. Förslaget syftar till att ge Spelinspektionen ökade förutsättningar att anpassa de tekniska reglerna och bedömningsförfarandena, vilket Konkurrensverket inte har några invändningar mot. Konkurrensverket menar dock att hänsyn bör tas till att det kan finnas svåra gränsdragningsproblem med att avgöra vilka ändamål som är allmännyttiga. Det kan inte heller uteslutas att systemet kan utnyttjas av oseriösa aktörer.

15 Licensers giltighet vid prövning av förnyad licens

Det föreslås av utredningen att en bestämmelse ska införas i spellagen som innebär att en utgången licens enligt lagen under vissa förutsättningar fortsatt ska gälla om licenshavaren har ansökt om förnyad licens. Förutsättningar för fortsatt giltighet ska vara att den nya ansökan har inkommit senast fyra månader före utgången av giltighetstiden för den licens som förlängningen avser, och att den innehåller de uppgifter och handlingar i övrigt som behövs för myndighetens prövning. Den fortsatta giltigheten ska gälla längst till dess att beslut i fråga om den nya ansökan har fattats av Spelinspektionen.

Syftet med bestämmelsen att undvika att licenshavare drabbas på grund av hög arbetsbelastning hos Spelinspektionen. Konkurrensverket menar att förslaget kan bidra till en mer väl fungerande marknad och har inga invändningar mot det.

16. Anpassade regler om bonuserbjudanden

Utredningen föreslår att licenshavare enligt 6 kap. spellagen ska undantas från begränsningen i 14 kap. 9 § spellagen som föreskriver att en licenshavare endast får erbjuda eller lämna bonus vid det första tillfället då en spelare spelar på något av licenshavarens spel. Så som lagen är utformad i dag gäller den också för allmännyttig ideell verksamhet. Detta bedömer utredningen försvårar för allmännyttan att bedriva den verksamhet som de historiskt sett bedrivit och därmed försvåra för deras intäktsmöjligheter från spel.

Utredningen bedömer att detta står i strid med ett av de uttalande politiska målen med spelmarknaden, vilket är att värna ideell verksamhet och ge goda förutsättningar för allmännyttig ideell verksamhet att erbjuda finansiering genom intäkter från spel. Samtidigt bedömer utredningen att premier och andra typer av ekonomiska incitament kopplat till spel för allmännyttiga ändamål inte innebär en sådan risk ur ett konsumentskyddsperspektiv som motiverar en begränsning

såsom den i 14 kap. 9 § spellagen. Utredningen föreslår därför att det ska gå att göra undantag från bonusbegränsningen för spel för allmännyttiga ändamål.

Som ovan nämnt har Konkurrensverket i ett tillsynsärende dragit slutsatsen att vissa lotterier vänder sig till en avgränsad del av lotterimarknaden (Konkurrensverkets dnr 263/2013). De är därmed inte nödvändigtvis utbytbara ur ett konkurrensrättsligt perspektiv. Däremot kan det finnas gränsdragningsproblem med att avgöra vilka ändamål som är allmännyttiga och det kan inte heller uteslutas att systemet kan utnyttjas av oseriösa aktörer. Mot bakgrund av detta kan Konkurrensverket inte ställa sig bakom utredningens förslag. Däremot anser Konkurrensverket att lokala och tillfälliga lotterier (frisektorlotterier) vid till exempel idrottsevenemang borde kunna undantas från begränsningarna.

17. Lotteri- och kasinoliknande inslag i datorspel

Frågan om lotteri- eller kasinoliknande inslag i datorspel, särskilt så kallade loot-lådor, har uppmärksammats på senare tid av lagstiftare både i Sverige och utomlands. Utredningen drar dock slutsatsen att det i nuläget saknas forskning om sambandet mellan lotteri- och kasinoliknande inslag i datorspel och spel om pengar, spelproblem och ekonomiska problem. Därtill skulle en utvidgning av spellagens tillämpningsområde vara svår att genomföra utan att spelregleringen skulle bli mycket omfattande.

Mot bakgrund av detta bedömer utredningen att spellagens tillämpningsområde inte bör utvidgas för att täcka in lotteri- och kasinoliknande inslag i datorspel som inte omfattas av nuvarande tillämpningsområde. Utredningen bedömer också att Folkhälsomyndigheten, Konsumentverket och andra berörda myndigheter bör, där det är lämpligt, inkludera information om lotteri- och kasinoliknande inslag i datorspel i kunskapshöjande insatser som rör spel om pengar och konsumentskydd. Konkurrensverket har inga invändningar mot utredningens bedömning.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit sakkunniga ekonomen Annika Stenström.

Yttrandet undertecknas inte egenhändigt och saknar därför namnunderskrifter.

Rikard Jermsten

Annika Stenström